

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 34Csp/22/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8122210469
Dátum vydania rozhodnutia: 01. 06. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Uhrinovský, PhD.
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2023:8122210469.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov sudcom JUDr. Petrom Uhrinovským, PhD. v právnej veci žalobcu Všeobecná úverová banka, IČO: 31 320 155, so sídlom Mlynské Nivy 1, 829 90 Bratislava, zast. Advokátska kancelária Gallo, s. r. o., so sídlom Jilemnického 30, 036 01 Martin, proti žalovanému A. B., nar. XX.X.XXXX, bytom C. D. XXX/XX, XXX XX E., o zaplatenie 7.869,9 EUR s prísl., takto

rozhodol:

I. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 2.126 EUR spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 2.126 EUR od 10.1.2023 do zaplatenia, to všetko do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. V prevyšujúcej časti žalobu zamietá.

III. Žalovanému nepriznáva nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Žalobca sa žalobou doručenu súdu dňa 29.11.2022 domáhal voči žalovanému zaplatenia sumy 7.869,90 EUR spolu s príslušenstvom a nahradenia trov konania. Žalobca podanú žalobu odôvodnil tým, že ako veriteľ uzatvoril so žalovaným ako dlžníkom dňa 24.4.2018 zmluvu o pôžičke č. XXXXXXXX/XXXXXXXXXX (ďalej aj ako „Zmluva“), na základe ktorej bola žalovanému poskytnutá pôžička vo výške 8.700 EUR (ďalej aj ako „Úver“). Žalovaný žalobcovi do dňa podania žaloby zaplatil spolu sumu vo výške 3.311,50 EUR. Z dôvodu neplnenia si povinností žalovaného, žalobca Úver zosplatnil a vyzval žalovaného na zaplatenie dlžnej sumy.

2. Žalovanému bola žaloba doručená dňa 9.1.2023, avšak do dnešného dňa sa k nej žiadnym spôsobom nevyjadril.

3. Súd po podaní žaloby vyzval žalobcu, aby súdu uviedol a preukázal (-) spôsob posúdenia schopnosti žalovaného splácať spotrebiteľský úver a (-) spôsob preverenia príjmu žalovaného (bonitu) pred uzavretím predmetnej zmluvy o spotrebiteľskom úvere.

3.1. Žalobca v písomnom podaní doručenom súdu dňa 6.3.2023 uviedol, že žalovaným uvedený príjem z podnikania za minulý a aktuálny rok bol overený potvrdením ročného príjmu z podnikania, pričom doklad sa mu nepodarilo dohľadať. Pre zistenie skutočných finančných nákladov žalovaného bol vykonaný dopyt do registra SRBI.

4. V zmysle § 177 ods. 1 v spojení s § 297 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších právnych predpisov (ďalej aj ako „CSP“) súd na prejednanie tohto sporu nariadil pojednávanie, ktoré sa konalo dňa 1.6.2023 (ďalej aj ako „Pojednávanie“).

5. Z písomných vyjadrení žalobcu a vykonaného dokazovania listinnými dôkazmi, ktoré sú súčasťou súdneho spisu, súd zistil nižšie uvedený skutkový stav.

5.1. Dňa 24.4.2018 bola medzi žalobcom a žalovaným uzatvorená Zmluva, na základe ktorej bol žalovanému poskytnutý Úver vo výške 8.700 EUR, ktorý sa zaviazal splácať v mesačných splátkach po 159,50 EUR, v počte splátok 96, a to až do celkovej sumy Úveru vo výške 14.851,20 EUR, pričom prvá splátka bola dohodnutá na deň 20.5.2018. Ročná úroková sadzba bola dohodnutá vo výške 15,90 % a RPMN bola vo výške 15,90 %.

5.2. Predžalobnou upomienkou zo dňa 27.2.2020 žalobca upozornil žalovaného na nedoplatok na splátkach v celkovej výške 397,50 EUR a upozornil ho, že ak do 5.4.2020 nedôjde k úhrade dlžnej splátky, žalobca ako veriteľ je oprávnený Úver zosplatiť. Následne listom zo dňa 23.4.2020 žalobca Úver zo Zmluvy zosplatiť a vyzval žalovaného na zaplatenie dlžnej sumy v celkovej výške 7.870,91 EUR.

5.3. Z vyjadrenia žalobcu a prehľadu splátok a úhrad mal súd taktiež za preukázané, že žalovaný zaplatil žalobcovi titulom poskytnutého Úveru sumu v celkovej výške 3.311,50 EUR.

5.4. Žalobca posúdil schopnosť žalovaného splácať Úver, ako aj preveril jeho bonitu tým spôsobom, že žalovaný v Zmluve uviedol výšku jeho príjmu z podnikania za minulý a aktuálny rok a výšku jeho mesačných výdavkov. Zároveň príjem z podnikania žalobca overil z dokladu o potvrdení ročného príjmu z podnikania, ktorý však súdu nepredložil a túto ním tvrdenú skutočnosť ani žiadnym spôsobom nepreukázal. Mesačné výdavky overil dopytom do registra SRBI.

6. Na vyššie zistený a opísaný skutkový stav súd aplikoval tieto právne normy a zmluvné dojednania strán sporu platné a účinné k dňu vyhlásenia tohto rozsudku, ak ďalej nie je uvedené inak (zistil nižšie uvedený právny stav): (-) § 52 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších právnych predpisov (ďalej aj ako „Občiansky zákonník“), (-) § 53 Občianskeho zákonníka, (-) § 1 a 2 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej aj ako „Zákon o spotrebiteľských úveroch“), (-) § 7 ods. 1 a 2 Zákona o spotrebiteľských úveroch, (-) § 9 Zákona o spotrebiteľských úveroch, (-) § 11 ods. 2 Zákona o spotrebiteľských úveroch, (-) § 517 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, (-) § 3 Nariadenia vlády číslo 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka (ďalej aj ako „Nariadenia vlády č. 87/1995“).

7. V zmysle zisteného skutkového a právneho stavu súd takto vec právne posúdil a rozhodol nižšie uvedeným spôsobom a na základe nižšie uvedených úvah.

8. Súd vyhodnotil vzťah žalobcu a žalovaného založený titulom Zmluvy ako vzťah spotrebiteľský, a teda naň aplikoval všetky ustanovenia platných právnych predpisov vzťahujúce sa na úpravu takýchto vzťahov.

9. Súd považoval Zmluvu za platnú uzatvorenú, avšak dospel k záveru, že žalobca si nesplnil povinnosť podľa § 7 ods. 1 Zákona o spotrebiteľských úveroch, teda ako veriteľ pri uzatvorení Zmluvy nepostupoval s odbornou starostlivosťou pri posudzovaní schopnosti žalovaného ako spotrebiteľa splácať Úver.

10. Žalobca posúdil schopnosť žalovaného splácať Úver, ako aj preveril jeho bonitu tým spôsobom, že žalovaný v Zmluve uviedol výšku jeho príjmu z podnikania za minulý a aktuálny rok a výšku jeho mesačných výdavkov. Zároveň príjem z podnikania žalobca overil z dokladu o potvrdení ročného príjmu z podnikania, ktorý však súdu nepredložil a túto ním tvrdenú skutočnosť ani žiadnym spôsobom nepreukázal. Mesačné výdavky overil dopytom do registra SRBI.

11. V zmysle ustanovenia § 7 ods. 1 Zákona o spotrebiteľských úveroch bol pritom žalobca povinný pred uzatvorením Zmluvy posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť žalovaného splácať Úver, pričom bol povinný zobrať do úvahy najmä dobu, na ktorú sa poskytol Úver, jeho výšku, príjem žalovaného a aj účel Úveru. Vo všeobecnosti možno uviesť, že zmyslom a účelom dotknutého ustanovenia § 7 ods. 1 v spojení s § 11 ods. 2 Zákona o spotrebiteľských úveroch je, že veriteľ je pri posúdení úverovej schopnosti klienta povinný brať na zreteľ jeho existujúcu situáciu, najmä jeho príjmy a výdavky, tak aj

skutočností, ktoré možno na základe informácií dostupných pred uzatvorením zmluvy s vysokou mierou pravdepodobnosti očakávať. Dôraz pri posúdení úverovej schopnosti je pritom kladený na pomer medzi príjmami a výdavkami spotrebiteľa na posúdenie toho, či spotrebiteľovi zostane po vynaložení bežných výdavkov mesačne taká čiastka, aká bude potrebná pre splácanie úveru. Z uvedeného je zrejmé, že cieľom zákonodarcu bolo efektívne zamedziť predlžovaniu spotrebiteľov, ktorí nie sú schopní svoje záväzky riadne splácať. Z textu zákona o spotrebiteľskom úvere vyplýva, že informácie pre rozhodnutie dodávateľa o tom, či zmluvu uzavrie alebo nie, si má veriteľ zabezpečiť sám, a to aj v spolupráci so žiadateľom o úver. Pri získavaní relevantných informácií za účelom posúdenia úverovej schopnosti spotrebiteľa tak veriteľ vychádza ako z informácií dodaných spotrebiteľom a samozrejme najmä ním aj preukázaných, tak z informácií, ktoré získava z iných dostupných zdrojov. Je povinnosťou veriteľa takto získané informácie zhromaždiť, vyhodnotiť ich dostatočnosť a rozhodnúť, či a ktoré informácie je nevyhnutné ďalej overovať. Za dostatočné sa považujú iba také informácie o príjmoch a výdavkoch, z ktorých je veriteľ schopný získať objektívny obraz o žiadateľovej finančnej situácii. Spotrebiteľ je povinný poskytnúť veriteľovi na jeho žiadosť úplne, presné a pravdivé údaje. Táto povinnosť však nezabavuje veriteľa konať s odbornou starostlivosťou, teda vyžiadať si od spotrebiteľa potrebné informácie, aktívne si zabezpečovať ďalšie primerané a objektívne zistiteľné informácie o spotrebiteľovi a takto získané informácie riadne vyhodnotiť. Schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver tak treba chápať ako situáciu, keď v závislosti na frekvencii splácania zostane spotrebiteľovi v jeho domácom rozpočte dostatok finančných prostriedkov, aby mohol bez akýchkoľvek problémov a obmedzení splácať splátku v predpokladanej výške. Preto dodávateľ musí okrem iného analyzovať spotrebiteľov domáci rozpočet, a to tak stranu príjmov, ako aj stranu výdavkov, a to vždy vo vzťahu ku konkrétnemu žiadateľovi o úver. Preskúmať jeho konkrétne príjmy zo zamestnaneckej alebo inej činnosti, náklady na bývanie, dopravu, domácnosť, vyživovacu podobnosť a podobne. Analýza iba niektorej zo strán rozpočtu sama o sebe k posúdeniu úverovej schopnosti nepostačuje.

12. Vo vzťahu k povinnosti veriteľa posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver súd poukazuje aj na všeobecne akceptovanú judikatúru, a to napr. Rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 19CoCsp/14/2022 zo dňa 30. júna 2022, Rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 22CoCsp/19/2022 zo dňa 28. júna 2022, Rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 6Co/171/2016 zo dňa 27. októbra 2016, Rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 20Co/72/2017 zo dňa 26. októbra 2017, pričom v zmysle uvedenej judikatúry vyplývajú tieto závery: Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 Zákona o spotrebiteľských úveroch možno považovať povrchné skúmanie schopnosti splácať úver bez údajov o sociálno-ekonomickej situácii spotrebiteľa v rozpore s odbornou starostlivosťou alebo účelové použitie dokladov o platobnej schopnosti spotrebiteľa na vytvorenie zdania väčšej bonity spotrebiteľa, ako tomu v skutočnosti je, aby mu bol poskytnutý väčší úver, ako je schopný splácať. (...) Dôsledkom podcenenia bonity je neposkytnutie ochrany veriteľovi, ktorý s hrubou nedbanlivosťou poruší povinnosť s odbornou starostlivosťou posúdiť bonitu spotrebiteľa. Odvolací súd uvádza, že v tomto smere § 11 ods. 2 Zákona o spotrebiteľských úveroch vôbec nepôsobí odradzujúco, preto je dôvodné aplikovať ustanovenie generálneho zákona – Občianskeho zákonníka, a to § 3 ods. 1 o odmietnutí ochrany pri tak závažnom porušení povinnosti veriteľa na finančnom trhu. Poskytovanie úverov a pôžičiek je veľmi vážnym predmetom podnikateľskej činnosti, pretože pri tomto nejde o odplatu platenú v hotovosti, ale o odloženú platbu bez toho, aby bolo zrejmé, čo postretne dlžníka po uzavretí zmluvy. Ak je takáto agenda obzvlášť sledovaná z dôvodu neistých pomerov, ktoré môžu nastať po poskytnutí úveru, potom musia existovať prísne nároky na vyžadovanie povinnosti konať s odbornou starostlivosťou a vyhodnotiť bonitu spotrebiteľa, keďže na rozdiel od neistých okolností po uzatvorení zmluvy je stav spotrebiteľa z pohľadu jeho osobných majetkových pomerov v čase kontraktácie spoznatelný. Ak Súdny dvor uznal ako odradzujúcu sankciu nepriznanie úrokov pri nezodpovednom prístupe dodávateľa na finančnom trhu pre porušenie konať s odbornou starostlivosťou, potom je podľa názoru odvolacieho súdu úplne eurokonformné aplikovať § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka a porušenie závažnej povinnosti veriteľa považovať za odporujúce morálke. (...) Zákon o spotrebiteľských úveroch vyžaduje skúmanie bonity klienta s odbornou starostlivosťou, t.j. vyžaduje vyšší stupeň obozretnosti a odbornosti. Pre naplnenie podmienok uvedených v ust. § 7 ods. 1 Zákona o spotrebiteľských úveroch nepostačuje len formálne zistenie základných informácií o výške príjmov a výdavkov spotrebiteľa, ale aj ich preukázanie a odborné posúdenie. Ak by pre splnenie zákonnej podmienky „s odbornou starostlivosťou posúdiť schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver“ postačovalo len uvedenie výšky príjmov a výdavkov spotrebiteľa, bez ich náležitého preukázania a vyhodnotenia, nedošlo by k naplneniu účelu tohto ustanovenia, ktorým je predchádzanie vzniku spotrebiteľskej insolventnosti.

13. Z vykonaného dokazovania pritom vyplýva, že žalobca dostatočne nepreukázal, že by ho zaujímala bonita žalovaného a či žalovaný dokáže plniť záväzky z úverového vzťahu. Žalobca sa obmedzil len na tvrdenie žalovaného, ktoré si sčasti verifikoval v SRBI. Vo vzťahu k žalovaného príjmom sa obmedzil len na tvrdenie žalovaného, ktoré si vôbec neverifikoval, a to či už potvrdením o príjme alebo v Sociálnej poisťovni. Žalobca síce uviedol, že si príjem z podnikania overil z dokladu o potvrdení ročného príjmu z podnikania, avšak takéto potvrdenie súdu nedoložil a ním tvrdenú skutočnosť ani žiadnym iným spôsobom nepreukázal.

14. Pre naplnenie dikcie § 7 ods. 1 Zákona o spotrebiteľských úveroch pritom nepostačuje len formálne zistenie základných informácií o výške príjmov a výdavkov spotrebiteľa, ale aj ich preukázanie a odborné posúdenie. Ak by pre splnenie zákonnej podmienky „s odbornou starostlivosťou posúdiť schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver“ postačovalo len uvedenie výšky príjmov a výdavkov spotrebiteľa, bez ich náležitého preukázania a vyhodnotenia, nedošlo by k naplneniu účelu tohto ustanovenia, ktorým je predchádzanie vzniku spotrebiteľskej insolventnosti. Pokiaľ žalobca ako veriteľ využil takúto ľahkomyselnosť, musí niesť dôsledky, a to aj pri nedbanlivosti pri overovaní si bonity žalovaného, životných nákladov a celkovej schopnosti splácať úver.

15. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti je zrejmé, že vyššie uvedeným spôsobom zodpovedajúcim odbornej starostlivosti pri skúmaní bonity žalovaného žalobca nepostupoval. Bolo pritom základnou povinnosťou žalobcu vo vzťahu k bonite žalovaného získať informácie od neho priamo a v jeho súčinnosti, a následne takto získané informácie zhromaždiť, vyhodnotiť ich dostatočnosť a rozhodnúť, či a ktoré informácie je nevyhnutné ďalej overovať. Za dostatočné sa pritom považujú iba také informácie o príjmoch a výdavkoch, z ktorých je veriteľ schopný získať objektívny obraz o žiadateľovej finančnej situácii. Spôsob, akým žalobca posudzoval schopnosť žalovaného splácať úver, nebol podľa názoru súdu spôsobilý objektívne vytvoriť pravdivý obraz o žalovaného finančnej situácii, pričom porušenie tejto povinnosti bolo v intenzite hrubého porušenia, a teda došlo k hrubému porušeniu základnej povinnosti žalobcu posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť žalovaného splácať úver.

16. Ďalej súd vyhodnotil predčasné zosplatnenie Úveru ako neúčinné, nakoľko v zmysle § 11 ods. 2 Zákona o spotrebiteľských úveroch je zákonným dôsledkom porušenia povinnosti konať s odbornou starostlivosťou aj to, že žalobca nie je oprávnený vyžadovať od žalovaného jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru.

17. V nadväznosti na vyššie uvedené teda súd dospel k záveru, že Úver je potrebné v zmysle § 11 ods. 2 v spojení s § 7 ods. 1 Zákona o spotrebiteľských úveroch považovať za bezúročný a bez poplatkov. Žalovaný by teda mal za použitia vyššie spomenutej zákonnej fikcie (očistenia Úveru od úrokov a poplatkov) žalobcovi vrátiť len sumu poskytnutého Úveru, t. j. sumu v celkovej výške 8.700 EUR.

18. Vzhľadom na skutočnosť, že k platnému a účinnému predčasnému zosplatneniu Úveru nedošlo, tak žalovanému zostalo zachované právo splácania Úveru v splátkach. K dňu vyhlásenie tohto rozsudku (posledná splátka splatná dňa 20.5.2023) bol žalovaný povinný zaplatiť 60 splátok, t. j. sumu vo výške 5.437,50 EUR (časť Úveru očistená od úrokov a poplatkov s výškou jednej splátky 90,625 EUR). Žalovaný doposiaľ uhradil žalobcovi titulom Úveru sumu 3.311,50 EUR, a tak jeho dlh predstavuje sumu v celkovej výške 2.126 EUR.

19. Na základe vyššie uvedeného teda súd považoval nárok uplatnený žalobou za sčasti dôvodný, a zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 2.126 EUR, ktorá predstavuje časť Úveru v rozsahu už splatných splátok, od ktorej boli odrátane už žalovaným zrealizované úhrady. V prevyšujúcej časti uplatneného žalobného návrhu potom súd žalobu zamietol.

20. Z prisúdenej istiny súd priznal žalobcovi aj príslušenstvom v podobe úrokov z omeškania, a to v súlade s § 517 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 Nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z. a v zmysle žalobného návrhu (výška úrokov), a to odo dňa nasledujúceho po doručení žaloby žalovanému, keďže súd nemal za preukázané doručenie oznámenia o vyhlásení okamžitej splatnosti úveru žalovanému. V prevyšujúcej časti požadovaného úroku z omeškania bol teda žalobný návrh žalobcu zamietnutý.

21. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 2 CSP, a to v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí a podľa zásady pomerného úspechu v spore. Úspech žalobcu predstavoval 27 % a jeho neúspech 73 %, a preto by mal žalovaný vo vzťahu k žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 46 % (rozdiel medzi pomerom úspechu a neúspechu). Nakoľko však žalovanému žiadne trovy konania nevznikli, tak súd nárok na náhradu trov konania žalovanému nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Prešov.

V odvolaní sa uvedie ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a uvedie sa spisová značka. Ďalej sa uvedie proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Odvolanie musí byť podpísané a treba ho predložiť s potrebným počtom rovnopisov a s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší subjekt dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto podanie urobil. Rozsah v akom sa rozhodnutie napáda môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania. Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Exekúciu tohto rozsudku je možné vykonať podľa zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov.